

Obnova budov a energetická efektívnosť ako príležitosť rozostavať Slovensko

4 návrhy pre vládu SR

Obyvatelia Slovenska dávajú za energie najväčší podiel svojich príjmov zo všetkých krajín Európskej únie. Až 150 tisíc domácností je energeticky chudobných, čo znamená, že si nemôžu dovoliť dostatočne vykúriť svoje obydlia. Dve tretiny rodinných domov na Slovensku potrebujú obnovu. Energiou, a teda aj peniazmi plytvajú aj verejné budovy – približne tri štvrtiny z nich je energeticky neekonomických a ročne minú na vykurovanie približne 500 miliónov eur.

Slovensko navyše zápasí s vysokým deficitom a dlhom. To na jednej strane znamená potrebu obmedziť verejné výdavky, napríklad avizované ukončenie plošnej pomoci s cenami energií. Na druhej strane potrebujeme povzbudiť rast ekonomiky a HDP a energetická hospodárnosť budov je aj podľa vládneho Programu stability na roky 2024 – 2027 integračnou súčasťou štrukturálnych politík na podporu rastu.

Systémové, dlhodobé a efektívne riešenie vysokých účtov za energie aj vysokej energetickej spotreby slovenských domácností, inštitúcií a podnikov pritom poznáme – je ním kvalitná obnova rodinných a bytových domov a verejných aj súkromných nebytových budov.

Stojíme na začiatku kľúčového dvojročného obdobia. Domácnosti, inštitúcie a podniky budú vystavené nárastu cien energií po ukončení rozpočtovo neudržateľnej plošnej pomoci a cenových stropov. Zároveň však bude vláda, konkrétne ministerstvá dopravy, hospodárstva, životného prostredia, financií, regionálneho rozvoja a investícií spolu s Úradom podpredsedu vlády a parlamentom prijímať rozhodnutia s dopadom minimálne na najbližšiu dekádu. V priebehu nasledujúcich dvoch rokov musí totiž Slovensko transponovať revidované európske smernice o energetickej hospodárnosti budov (EU/2024/1275) a o energetickej efektívnosti (EU/2023/1791). Rozhodovať bude aj o významných zdrojoch určených na podporné programy – o použití prostriedkov Modernizačného fondu, Sociálno-klimatického fondu, Environmentálneho fondu a tiež o zdrojoch EŠIF (tzv. EÚ fondy) na programovacie obdobie 2028 – 2034.

Vláda tak bude mať skutočnú šancu, aby naštartovala investície do energetickej účinnosti, zlepšila situáciu obyvateľov, odbremenila rozpočty verejnej správy a podporila ekonomiku a zamestnanosť rovnomerne vo všetkých regiónoch Slovenska.

Ako lídri sektora obnovy a výstavby budov sme pripravení podporiť Slovensko na ceste k modernizácii fondu budov, na ceste k lepšiemu bývaniu, kvalitnejšiemu prostrediu v nemocniciach, školách a na úradoch a k nižším účtom za energie. Aby sme mohli prispieť k obnove budov a pomôcť chrániť zraniteľné domácnosti, potrebujeme jasné a silné verejné politiky s dlhodobou víziou.

Obnova a energetická efektívnosť budov musia byť prioritami. Navrhujeme preto Vláde Slovenskej republiky, aby:

1. Iniciovala všetky potrebné kroky pre včasnú implementáciu európskej smernice o energetickej hospodárnosti budov a o energetickej efektívnosti tak, aby sa ich transpozícia prejavila v zásadnom náraste počtu kvalitne obnovovaných budov na Slovensku,
2. Alokovala zdroje Sociálno-klimatického fondu, Modernizačného fondu, Environmentálneho fondu a EŠIF 2028 – 2034 na plynulé pokračovanie a rozšírenie existujúcich programov (Obnov dom, Zelená domácnostiam a ďalšie) na podporu obnovy budov a obnoviteľných zdrojov energie po roku 2026,
3. Zaviedla opatrenia a financovanie na podporu dodatočného vzdelávania a odbornej prípravy s cieľom zabezpečiť dostatok kvalifikovanej pracovnej sily s primeranou úrovňou zručností zodpovedajúcou potrebám v stavebnom sektore pre obnovu budov,
4. Zriadila platformu koordinujúcu postup jednotlivých ministerstiev a štátnych agentúr so zástupcami odvetvia výstavby a obnovy budov a vlastníkov rezidenčných a verejných budov.

Prečo by obnova a energetická efektívnosť budov mali byť prioritou vo faktoch:

- 63 % rodinných a 36 % bytových domov, ale aj 75 % verejných budov potrebuje obnovu, je neefektívnych a zbytočne zaťažuje rozpočty domácností a inštitúcií účtami za energiu. Len obnovou budov na bývanie je možné znížiť celkovú konečnú spotrebu energie Slovenska o takmer 15 percent.
- Komplexnou obnovou budovy je často možné dosiahnuť aj viac ako 70% úsporu energií. Podpora obnovy budov a energetickej efektívnosti prináša domácnostiam ochranu pred rastom cien energií dlhodobu a bez potreby každoročných a neudržateľných výdavkov zo štátneho rozpočtu na dotovanie cien energií.
- Investícia sto miliónov eur do obnovy budov dokáže na Slovensku napr. vďaka zvýšeniu daňových príjmov priniesť viac ako 30 miliónov eur navyše do štátneho rozpočtu a podporiť 3 500 pracovných miest. Ekonomický stimul sa navyše prejavuje rovnomerne vo všetkých regiónoch.
- Výstavba a obnova budov predstavuje viac ako polovicu celkovej slovenskej stavebnej produkcie, podieľa sa na HDP Slovenska 1,6 miliardami eur ročne a poskytuje prácu takmer 45 tisíc pracovníkom a tisíckam podnikov od mikro- a malých firiem pod stredné a veľké firmy s výrobnými závodmi.
- Výroba stavebných materiálov ako sú pálené stavebné materiály, tepelné izolácie či okná a technických zariadení budov, ako sú tepelné čerpadlá, ekologické systémy kúrenia a chladenia, svietidlá či zariadenia na meranie a reguláciu, patria medzi najperspektívnejšie odvetvia. Podpora obnovy slovenských budov poskytne impulz na rast odvetvia s vysokým exportným potenciálom.

Rozhodnutia, ktoré bude vláda prijímať pri transpozícii smerníc a alokácii rozpočtových zdrojov sú dôležité. Majú dopad na súčasnosť a budúcnosť našej spoločnosti.

Za združenie Budovy pre budúcnosť, najväčšie profesionálne záujmové združenie pre sektor budov na Slovensku

Katarína Nikodemová
Riaditeľka

Zoznam signatárov podporujúcich návrhy pre vládu:

